

Swyddfa dros Reoli Niwclear (ONR) Adroddiad Safle Chwarterol ar gyfer Gorsaf Bŵer Wylfa

Adroddiad am y cyfnod 1 Ionawr i 31 Mawrth 2016

Rhagair

Cyhoeddir yr adroddiad hwn yn rhan o ymrwymiad yr ONR i sicrhau bod gwybodaeth am weithgareddau arolygu a rheoleiddiol yn ymwneud â'r safle uchod ar gael i'r cyhoedd. Dosberthir adroddiadau yn chwarterol i aelodau o Grŵp Rhanddeiliaid Safle'r Wylfa a hefyd maent ar gael ar wefan yr ONR (<http://www.onr.org.uk/lrc/>).

Fel arfer bydd arolygwyr safle o'r ONR yn mynd i gyfarfodydd Grŵp Rhanddeiliaid Safle Wylfa a byddant yn ymateb i unrhyw gwestiynau a godir yno. Dylai unrhyw un sydd eisiau ymholi ynglŷn â materion a drafodir yn yr adroddiad hwn gysylltu â'r ONR.

TABL CYNNWYS

1	ARCHWILIADAU	3
2	MATERION ARFEROL.....	3
3	MATERION ANARFEROL.....	5
4	GWEITHGAREDD RHEOLEIDDIO	6
5	NEWYDDION GAN YR ONR.....	6
6	CYSYLLTIADAU.....	7

1 ARCHWILIADAU

1.1 Dyddiadau archwiliadau

Fe gyflawnodd arolygydd safle'r ONR arolygiadau ar y dyddiadau canlynol yn ystod y chwarter:

18, 19, 20, 21 Ionawr 2016
9, 10, 11, 12 Chwefror 2016
21, 22, 23, 24 Mawrth 2016

Cynhaliodd Arolygwyr Diogelwch Confensiynol yr ONR arolwg ar 5 a 6 Ionawr 2016.

Cynhaliodd Arolygwr Diogelwch Tân arolwg ar 11 a 12 Chwefror 2016.

Cynhaliodd Arolygwyr Trydanol, Rheoli ac Offeryniaeth Arbenigol yr ONR arolygiadau ar 30 a 31 Mawrth 2016.

2 MATERION ARFEROL

2.1 Arolygiadau

Cynhelir arolygiadau ar y safle fel rhan o'r broses o fonitro cydymffurfiaeth â'r canlynol:

- yr amodau a atodwyd gan yr ONR i'r drwydded safle niwclear a ddyfarnwyd dan y Ddeddf Safleoedd Niwclear 1965 (NIA65) (fel y'i haddaswyd);
- y Ddeddf Ynni 2013;
- y Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974 (HSA74); a
- rheoliadau a wnaed o dan HSA74, er enghraifft y Rheoliadau Ymbelydredd Ïoneiddio 1999 (IRR99) a'r Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999 (MHSWR99).

Mae'r arolygiadau yn cynnwys monitro gweithredoedd y trwyddedai ar y safle mewn perthynas â digwyddiadau, gweithrediadau, cynnal a chadw, prosiectau, addasiadau, newidiadau i'r achos diogelwch ac unrhyw faterion eraill a allai effeithio ar ddiogelwch. Mae'n ofynnol i'r trwyddedai wneud trefniadau digonol a'u rhoi ar waith o dan yr amodau sydd wedi eu hatodi i'r drwydded er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r gyfraith. Mae arolygiadau yn ceisio rhoi barn ar ddigonolrwydd y trefniadau hyn a'u gweithrediad.

Yn y cyfnod hwn cwmpasodd arolygiadau rheolaidd (safle/gorsaf) y canlynol:

Archwilio, cynnal a chadw, arolygu a phrofi;
Rheoli gweithrediadau yn cynnwys rheoli a goruchwyllo;
Hyfforddiant, cymwysterau a phrofiad staff;
Addasiadau i beiriannau, offer ac achosion diogelwch;
Parodrwydd ar gyfer argyfwng;
Digwyddiadau ar y safle.

Yn gyffredinol, barnodd yr ONR bod y trefniadau a wnaed ac a weithredwyd gan y safle mewn ymateb i ofynion diogelwch yn ddigonol yn y meysydd a arolygwyd. Fodd bynnag, lle yr ystyriwyd bod gwelliannau yn angenrheidiol, gwnaeth y trwyddedai ymroddiadau boddhaol i fynd i'r afael â'r materion, a bydd yr arolygydd safle yn monitro cynnydd yn ystod ymweliadau yn y dyfodol. Lle bo angen, bydd yr ONR yn cymryd camau gorfodi rheoliadol ffurfiol i sicrhau y gweithredir mesurau adferol priodol o fewn terfynau amser sy'n rhesymol ymarferol.

Arolygiadau System Ddiogelwch

Mae'r ONR yn cynnwys arolygiadau o'r systemau sy'n cyfrannu at ddiogelwch adweithyddion gweithredol yn ychwanegol at arolygiadau cydymffurfio yn seiliedig ar yr amodau sydd ynghlwm wrth y drwydded safle niwclear. Mae'r safle niwclear yn gofyn i'r holl safleoedd trwyddedig gael achos diogelwch parthed unrhyw weithrediad a allai effeithio ar ddiogelwch. Ar gyfer yr adweithydd Magnox sy'n parhau'n weithredol yng ngorsaf bŵer Wylfa, nodwyd 30 o systemau i fod yn sail i arolygu/archwilio systemau diogelwch er mwyn sicrhau eu bod yn bodloni'r hawliadau a wneir arnynt gan yr achos diogelwch. Y bwriad yw archwilio'r systemau diogelwch perthnasol a nodir ar y safle yn systematig dros gyfnod o bum mlynedd. Mae'r ONR o'r farn y bydd yr ymagwedd hon yn darparu'r lefel ofynnol o sicrwydd y bodlonir gofynion yr achos diogelwch a bod y safle yn cael ei weithredu'n ddiogel.

Yn ystod y chwarter hwn y system ddiogelwch a archwiliwyd oedd y Systemau Rheoli Cap Pile ac Offeryniaeth. Ar sail yr archwiliadau, barnwyd bod y systemau yn cael eu gweithredu a'u cynnal a'u cadw yn unol â gofynion yr achos diogelwch gorsaf. Ble nodwyd meysydd i'w gwella, addawodd yr orsaf y byddai'n cymryd camau priodol i ddelio â'r rhain. Bydd yr ONR yn monitro'r cynnydd i gwblhau'r gwaith y cytunwyd arno.

Gellir dod o hyd i fanylion pellach arolygiadau system yr ONR yng ngorsaf bŵer Wylfa a safleoedd trwyddedig niwclear eraill yn: <http://www.onr.org.uk/intervention-records/index.htm>.

Rheoli Asbestos

Canfyddwyd nifer o faterion yn ystod yr arolwg o'r safle gan arolygwyr diogelwch confensiynol ar y 5ed a'r 6ed o Ionawr 2016 mewn perthynas â rheoli deunydd yn cynnwys asbestos (ACM's). Yn dilyn hynny anfonwyd llythyr i'r safle yn gofyn am gynigion ar gyfer delio â'r materion canlynol:

- Y Neuadd Twrbin (Llawr diaeradur) Roedd angen i'r trwyddedai ddelio gyda thri darn bach o ynysydd pibell asbestos lle gwelwyd bod yr amgaead wedi dirywio.
- Adweithydd Pont Pibell Allanol 2. Roedd cracio sylweddol i'w weld mewn dwy ardal o gladin pibell stêm segur tra roedd treiddiad dŵr wedi difrodi rhan o gladin metel arall gan ddinoethi deunydd ynysu. Roedd yr ardaloedd hyn angen eu harchwilio ymhellach i benderfynu os oedd yna ACM yno.
- Mae'r trwyddedai ar ei hôl hi'n sylweddol ar yr ail archwiliad 12 mis ar leoliadau ACM.
- Mae angen i'r trwyddedai adolygu gwybodaeth ACM sy'n gynwysiedig ar ei fas data asbestos i sicrhau bod lleoliadau ACM risg uchel yn cael eu rheoli'n briodol.
- Dylai'r trwyddedai sicrhau bod gwybodaeth ar y gofrestr asbestos yn cael ei gwirio gan staff allweddol cyn cychwyn unrhyw waith ar ffabrig yr adeilad. Ni ddylid dibynnu gormod ar swyddogaeth y Person Cymwys ar Asbestos.

Arolwg Diogelwch Tân

Ffocysodd yr arolwg ar y themâu rheoli diogelwch tân a darparu diogelwch tân ymarferol. Adolygwyd rhai materion bach a amlygwyd gan arolygiadau diogelwch tân blaenorol a gwelwyd eu bod naill ai wedi eu cau allan neu'n cael eu rheoli'n ddigonol. Canolbwyntiodd yr arolwg ffisegol ar yr ardaloedd hynny o'r safle sy'n ymwneud ag ymgymryd â gwaith diffodd wrth baratoi at weithrediadau symud neu dynnu'r tanwydd ac yn arbennig yr ardaloedd hynny sy'n anodd cael mynediad atynt. Canfyddodd yr arolwg nifer o ardaloedd a adlewyrchai arfer da diwydiannol ac er nad oedd unrhyw faterion o ddiffyg cydymffurfio cafodd rhai argymhellion ar gyfer datblygu rhai ardaloedd ymhellach eu cyflwyno.

Arolwg Trydanol, Rheoli ac Offeryniaeth (C&I)

Roedd cwmpas yr ymyrraeth hon gan Arolygwyr Arbenigol Trydanol a C&I yr ONR yn cynnwys gweithgareddau peirianwaith EC&I y mae'r safle yn ymgymryd â nhw wrth baratoi ar gyfer y cyfnod o weithredu i dynnu'r tanwydd. Ffocysodd yr ymyrraeth hon ar gynnydd y trwyddedai i roi trefniadau Amod Trwydded 24 ar waith mewn perthynas â datblygu Cyfarwyddyd Gweithredu yr Orsaf Gyfeirio i gefnogi'r PGDSC.

Gwelwyd bod y rhan fwyaf o addasiadau trydanol yn datblygu'n ddigonol ar y cyfan. Ond, mae'r trwyddedai wedi canfod nad yw rhai gosodiadau diogelu ar y system dosbarthu trydan wedi eu mwyaflu ar gyfer y trefniadau cynhyrchu wrth gefn arfaethedig yn y cyfnod tynnu'r tanwydd. Mae'r trwyddedai yn cymryd camau i adfer yr agwedd hon, ond yn y cyfamser mae wedi cyfiawnhau mabwysiadu ymagwedd geidwadol drwy gadw'r cyfluniad sy'n bodoli o gynhyrchu wrth gefn mewn argyfwng sy'n mynd ymlaen i'r cyfnod tynnu'r tanwydd.

2.2 Gwaith arall

Mynychodd arolygwr y safle y cyfarfod cyswllt rheoleiddiol chwarterol. Mae'r cyfarfod yn ffocysu ar adolygu meysydd o ddiddordeb rheoleiddiol a gweithredol a rennir gyda'r bwriad o sicrhau dealltwriaeth a disgwyliadau cyffredin ar draws pob sefydliad er mwyn cael canlyniadau llwyddiannus. Mynychwyd y cyfarfod gan reoleiddwyr o Gyfoeth Naturiol Cymru, Asiantaeth yr Amgylchedd a'r ONR ac aelodau o dîm rheoli'r Wylfa. Ni chododd unrhyw faterion o bwys yn ystod y cyfarfod. Prif ffocws y safle yn awr yw cwblhau'r addasiadau gofynnol ar gyfer y trawsnewid i dynnu'r tanwydd a rheoli'r trawsnewid i'r strwythur sefydliadol diwygiedig. Bu'r cyfarfod yn gyfle da i rannu materion o ddiddordeb ar y cyd gyda'r rheoleiddwyr eraill a sicrhau dealltwriaeth gyffredin o ddisgwyliadau unigol pob sefydliad.

3 MATERION ANARFEROL

Mae'n ofynnol i drwyddedai sefydlu trefniadau i ymateb i faterion a digwyddiadau anghyffredin. Mae arolygwyr yr ONR yn barnu digonolrwydd ymateb y trwyddedai, yn cynnwys sut y gweithredwyd i gyflawni unrhyw welliannau angenrheidiol.

Y materion a digwyddiadau o bwys arbennig yn ystod y cyfnod oedd:

Tynnu'r Ffiwsys Anghywir o Unionydd Trawsnewidydd Cyflenwadau Gwarantedig 3.3 kV
Tynnodd crefftwr chwe ffiws o'r panel trydanol anghywir wrth ymgymryd â gwaith arferol cynnal a chadw yn groes i gyfarwyddyd ysgrifenedig ffurfiol. Roedd effaith y camgymeriad yn fach iawn gan iddo arwain at rybudd yn yr ystafell reoli yn unig a hynny'n galluogi i'r camgymeriad gael ei gywiro ar unwaith. Mae Magnox Cyf wedi cynnal ymchwiliad ac wedi nodi nifer o gyfleoedd i leiafu ailadrodd y digwyddiad hwn. Mae'r ONR yn fodlon bod yr ymchwiliad a gynhaliwyd a'r argymhellion yn ymateb digonol i'r digwyddiad hwn a dylai ateb yr achosion gwaelodol.

System Nwy Gynorthwyol

Yn ystod gwiriadau i gadarnhau purdeb ar y system Nwy Gynorthwyol cafodd unigolyn ei halogi gan orlif hylif bach iawn ar ei ddwylo oedd mewn menig a'i bengliniau. Lledaenodd yr halogiad dros ardal leoledig yn cynnwys llifeiriad, waliau a hambwrdd ceblau. Daeth Magnox Cyf i'r casgliad mai canlyniad bod arferion gwaith peiriannydd y system a'r cemegydd oedd ynghlwm yn anghyson ag ymagweddau mwy cadarn oedd yn cael eu mabwysiadu ar lefelau is yn y sefydliad fu hyn. Canfyddwyd ffactorau achosol eraill ac mae camau gweithredu wedi eu nodi i ddelio gyda phob canfyddiad. Cynhaliodd Arolygydd Arbenigol Diogelu Ymbelydredd yr ONR arolwg dilynol yn ystod ymchwiliad Magnox Cyf gan gadarnhau bod y twyddedai yn ymateb yn y modd priodol.

Bwrdd Ffiws Smotyn Coch

Yn dilyn digwyddiad o ganfod bod ffiws ar gyfradd anghywir wedi ei osod, archwiliwyd detholiad o fyrdau Ffiws Smotiau Coch i benderfynu os oedd yna wahaniaethau rhwng ffiwsys wedi eu gosod a'r cyfraddau dyluniad. Samplwyd nifer o gylchedau ynni a golau bach a chanfyddwyd bod gan ganran uchel ffiwsys anghywir wedi eu gosod. Anghysondebau gweddol fach oedd y rhan fwyaf o'r rhain. Canfyddwyd un ffiws oedd â chyfradd sylweddol uwch na'r dyluniad allai fod wedi arwain at risg tân posibl petai yna nam trydanol yn digwydd. Mae Arolygwyr Arbenigol Trydanol yr ONR wedi cynnal arolygiadau yn Wylfa i geisio hyder yn ymateb y trwyddedai i'r digwyddiad. Mae ONR wedi gofyn i Magnox Cyf sicrhau ei fod yn dilyn

ei drefniadau ar gyfer addasiadau i'r safle wrth ymateb i ganlyniadau'r ymchwiliad. Mae'r ONR hefyd yn adolygu adroddiad ymchwiliad terfynol Magnox Cyf i geisio hyder yn ei gasgliadau.

4 GWEITHGAREDD RHEOLEIDDIO

Gall yr ONR gyhoeddi dogfennau ffurfiol i sicrhau y cydymffurfir â gofynion rheoliadol. O dan amodau trwyddedu safleoedd niwclear, mae'r ONR yn cyhoeddi dogfennau rheoliadol, sydd naill ai'n caniatáu gweithgaredd neu'n mynnu bod camau penodol yn cael eu cymryd; gelwir y rhain gyda'i gilydd yn 'Offerynnau Trwydded' (LIs), ond gallant fod ar ffurf arall. Yn ogystal, gall arolygwyr gyhoeddi Hysbysiadau Gorfodi i sicrhau gwelliannau i ddiogelwch.

- Ni chyhoeddwyd unrhyw Offerynnau Trwydded na Hysbysiadau Gorfodi yn ystod y cyfnod.

Gellir dod o hyd i adroddiadau gyda manylion y penderfyniadau rheoleiddio uchod ar wefan yr ONR yn <http://www.onr.org.uk/pars/>.

5 NEWYDDION GAN YR ONR

Penodiad Prif Arolygydd Niwclear

Cyhoeddodd ONR benodi Dr Richard Savage fel ei Brif Arolygydd Niwclear (CNI) newydd i arwain ein gweithgaredd rheoleiddiol. Mae Richard yn Beiriannydd Siartredig gyda chefnid helaeth mewn diogelwch a rheoleiddio niwclear. Gwasanaethodd fel Pennaeth Amddiffyn y Rheoleidiwr Diogelwch Niwclear, y Weinyddiaeth Amddiffyn, cyn cael ei benodi i'r ONR fel Dirprwy Brif Arolygydd Niwclear yn 2013. Ef oedd y CNI Gweithredol ers ymddeoliad Dr Andy Hall ym mis Tachwedd 2015.

Cynllun Strategol yr ONR 2016-2020

Ym mis Mawrth, cyhoeddodd yr ONR Gynllun Strategol yn cwmpasu 2016-2020. Mae'r cynllun yn gosod y ffactorau fydd yn dylanwadu ar ein gwaith a'r rhagdybiaethau a wnaed gennym am reoleiddio'r sector niwclear yn ystod y blynyddoedd nesaf, yn ogystal â'r modd y cyflawnwn yr ymrwymadau a wnaed gennym i'r cyhoedd, gweinidogion a llywodraeth, trwyddedai, deiliaid dyletswydd a'n staff. Cyflwynwyd y cynllun i'r Senedd ar 22 Mawrth a gellir ei weld ar wefan yr ONR.

'Regulation Matters' yr ONR

Mae mewnwelediad i waith yr ONR fel rheoleidiwr annibynnol y diwydiant niwclear ar gael yn 'Regulation Matters' yr ONR. Mae'r cyhoeddiad ar-lein (<http://www.onr.org.uk/regulation-matters.htm>) yn adrodd ar themâu a datblygiadau allweddol ym mhob un o raglenni rheoleiddio'r ONR ac yn rhoi'r newyddion diweddaraf ynglŷn â'r newidiadau sy'n parhau yn yr ONR. <http://www.onr.org.uk/index.htm>. I gael y newyddion a diweddiadau diweddaraf gan ONR, ewch i'r wefan a chofrestrwch ar gyfer ein e-fwletin (<http://www.onr.org.uk/ebulletin/index.htm>).

6 CYSYLLTIADAU

Y Swyddfa dros Reoli Niwclear
Redgrave Court
Merton Road
Bootle
Glannau Mersi
L20 7HS

gwefan: www.onr.org.uk

e-bost: ONREnquiries@onr.gsi.gov.uk

Cyhoeddir y ddogfen hon gan y Swyddfa dros Reoli Niwclear (ONR). Am ragor o wybodaeth am ONR, neu i roi adroddiad am anghysondebau neu wallau yn y cyhoeddiad hwn, ewch i <http://www.onr.org.uk/feedback.htm>.

© Y Swyddfa dros Reoli Niwclear, 2016

Os ydych yn dymuno aildddefnyddio'r wybodaeth hon, ewch i www.onr.org.uk/copyright.htm am fanylion.
Cyhoeddwyd 05/16

Ar gyfer dogfennau cyhoeddedig, y copi electronig ar wefan yr ONR yw'r fersiwn fwyaf cyfredol sydd ar gael i'r cyhoedd ac mae ei gopïo neu ei argraffu yn gwneud y ddogfen hon yn un na ellir ei rheoli.